

ABONAMENTUL :

Pe un an 70 Lei = 140 Cor.
 Jun. an 36 Lei = 72 Cor.
 Trei luni 18 Lei = 36 Cor.
 Prețul anul număr e de
 25 bani sau 50 fil.
 Telefon p. oraș și in-
 terurban Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 ȘI ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrișel numărul 1 a
 INSERȚIUNILE
 se primesc la administrație
 și se taxează după tarif.
 MANUSCRIPTELE NU SE
 ÎNAPOIAZĂ.

In Basarabia.

Basarabienii nu au avut o viață politică, după cum o asemenea viață nu a existat sub regimul țarist. Exprimarea de cugetare era interzisă și intelectualii Rusiei ca să poată spune ce gândesc trebuiau să se ducă la Londra, la Paris, sau aiurea.

Dela realipirea Basarabiei de vechiul regat, a încolțit o viață politică, ale cărei rădăcini prind tot mai adânc. Obșnuți să discute problemele la ordinea zilei și deprinși cu speculațiile filozofice, românii basarabeni au simțit nevoia unei organizații politice pe baze de principii. Din informațiunile, din nenorocire așa de puține pe care le avem despre Basarabia, se pare că cea mai puternică organizație care-i cuprinde pe toți, este aceia a partidului țărănesc. Denumirea e cunoscută la noi de mult, dar mai ales în literatură prin curentul poporanist, combătut cu înverșunare pe vremuri, deși azi acel curent a răzbit în viața politică în toate partidele.

În Basarabia, acest curent există de mult, ca în întreaga Rusie de altfel, și era unul din curentele care predomina și avea cei mai mulți partizani. Azi, acei care odinioară trebuiau să discute în taină ridicarea păturei țărănești, o pot face la lumina zilei, în cadrele unei organizații de partid. Dela idealul teoretic, intelectualii basarabeni pășesc spre practica lucrului. Activitatea lor pare a fi bogată. Organizațiuni la sate, editare de broșuri pentru popor, organizațiuni sociale, conferințe de propagandă, toate, lucruri menite a întregi legătura între săteni și intelectuali, aceștia simțind datoria ce o au față de țărânie. Acum în timpurile din urmă, acest partid, preocupat îndeosebi de viitoarea formă a Constituantei, se pregătește în vederea alegerilor. Ca un semn de admirație pentru serviciile aduse cauzei românismului ei au propus candidaturile dlor Iuliu Maniu, președintele Consiliului Dirigent român, Nicolae Iorga, I. Nistor ministrul Bucovinei, dând prin aceasta o semnificație deosebită actului unirii și înfăptuirii României Mari.

Acestea sunt veștile bune, veștile frumoase ce ne vin din Basarabia, la intervale mari, de parcă și acum Prutul ar fi apa de despărțire. Nu știm cărui fapt să atribuim această izolare: lipsei unei comunicații telegrafice sau unei comunicații de trenuri?... Căci se pare ciudat oarecum, când vedem că delia Paris trebuie să aflăm știri despre Basarabia și încă ce fel de știri!

Totuși, din informațiile pe care le-am putut avea pe cale particulară, din sursă oioasă însă, ar reeși că în Basarabia există un partid format din elemente rusificate care crează împotriva elementului românesc, că a acest partid care conspiră s'au alipit toți marii proprietari nemulțămii de reforma agrară, că toți aceștia la un loc exploatează cu dibăcie toate greșelile și păcatele pe care le-au dus cu ei unii funcționari civili din vechiul regat și alți corbi care sub masca progresivilor libere se dedau unei odioase clevetocrații, că s'au găsit și în armată elemente care în loc să-și vadă de treaba pentru care au fost trimise acolo, s'au dat unui sistem vandalic de rechiziții și impozite, nemulțumind populația.

Spunem lucruri dureroase și rușinoase, o mărturisim. Știm de mai înainte că ni se

vor face obiecțiuni și se va face caz că spunem adevărul. Avem curajul să privim problema în față și să ridicăm vâlul sub care se ascund murdăriile. Mirosul lor va decide poate pe unii ca să le curețe. E în interesul nostru al tuturor, numai curaj să ai domnule Ciugureanu. Ai început opera, mergi înainte și curăță, curăță totul dacă nu vrei să ridici Monumentul Unirii pe un mare băligar.

Vasile Savel.

Intoarcerea la matcă.

Fostul regim maghiar, în dorința de care era însuflețit de a înlătura pe cât mai mult cu puțință amestecul naționalităților în afacerile statului, și mai ales pe acela al românilor, căuta prin toate mijloacele ce îi stăteau la îndemână să maghiarizeze cât mai multe elemente românești.

Acțiunea aceasta de maghiarizare, se întindea mai ales asupra acelei categorii de români, cari prin natura ocupațiilor lor, atârnavă mai mult de instituțiunile de stat și cari, în consecință, s'ar fi lovit de mai multe greutăți, în cazul când ar fi voit să se sustragă influenței directe a acestora.

Așa se esplică faptul că acțiunea de maghiarizare se exercita cu o deosebită intensitate asupra funcționarilor români ce aparțineau diferitelor instituțiuni de stat, maghiare. Presiunile pe care fostul regim le făcea din punctul acesta de vedere, mergeau până acolo, în cât funcționarii români, erau siliți să-și maghiarizeze numele.

Sistemul acesta, oricât ar fi fost de odios din punct de vedere omenesc, era natural să fie socotit de administrațiunea ungurească, drept o măsură nimerită și dictată de cele mai înalte considerațiuni naționale.

Ne vine greu să credem, că aiară de rare excepțiuni, ar fi putut să se găsească români, cari să li primit să-și maghiarizeze sentimentele, numai pentru a-și crea o situațiune materială favorabilă.

Trebuie să recunoaștem însă că au existat funcționari români, cari au dat numelui ce purtau o înfățișare ungurească, pentru a pune capăt insistențelor repetate și amenințătoare ce se făceau pe lângă ei.

O asemenea atitudine, oricât de vinovată ar fi ea, se poate explica, omenește vorbind, printr-o slăbiciune de temperament și prin greutățile pe cari traiul de toate zilele le creiază, mai ales acelora cu familii numeroase.

Astăzi când furtuna a trecut și când lucrurile au ajuns acolo unde era natural și logic să ajungă, credem că a venit momentul, ca toți acei cari au fost siliți de fostul regim să-și maghiarizeze numele să-și reia adăvăratele lor nume românești, făcând cuvenitele-cereri, în acest sens.

Aceasta este prima datorie a ori cărui bun român din teritoriile alipite și nu credem să existe cineva care să nu-i priceapă însemnătatea și graba ce trebuie pusă în îndeplinirea ei.

Dalmatia cere unirea cu Italia.

Roma 14. Președintele Nitti a primit o delegație a orașelor Zara, Spalato și altele care i-au afirmat voința Dalmației de a fi unită cu Italia.

D. I. Maniu despre situație.

Declarațiile dlui I. Maniu. — Tratatul de pace atinge suveranitatea națională. Guvernul național și politica de rezistență. — Atitudinea Ardealului.

D. Maniu, președintele Consiliului Dirigent al Ardealului, a făcut următoarele declarațiuni asupra situației, unui redactor al ziarului «Indreptarea», declarațiuni apărute în numitul ziar, cu data de 11 Iulie anul curent.

Situațiunea României este gravă din toate punctele de vedere:

Această greutate decurge din tratatul de pace care nesocotește revendicările noastre drepte, atinge demnitatea națională și lovește interesele economice ale țării.

Revendicările naționale.

În ceea ce privește revendicările naționale pierdem nu numai Torontalul; ni se ia o parte din Timiș și chiar din Carașul Severin.

Nu se admite nici tratatul încheiat, nici plebiscitul, ceea ce ar fi și drept și potrivit principiilor lui Wilson.

Frunteria ce ni se impune este contrarie principiului naționalităților. Pierdem un însemnat număr de români și un considerabil teritoriu românesc. Deaceea găsim că tratatul este și nedrept și jignitor.

Controlul minorităților.

Controlul minorităților atinge demnitatea noastră de stat.

În adunarea dela Alba-Iulia am dat tuturor naționalităților dreptul la o deplină libertate a drepturilor politice și religioase, iar în ceea ce privește pe evrei am avut și avem cele mai bune raporturi cu dânșii.

De aceea controlul minorităților ne jigneste, căci încearcă să ni se impună măsuri luate de noi de bună voie și se dă minorităților drepturi incompatibile cu suveranitatea noastră națională.

Clauzele financiare.

Financiamente ni se impun de asemenea obligațiuni formidabile. Să plătim bunurile de Stat la care am contribuit și cu munca noastră; să acceptăm moneda care se găsește. Ni se cere să admitem condițiuni de tranșit și vamă pe care nu le cunoaștem. Aspirațiunile noastre nu au fost împlinite. Suveranitatea națională devine pentru noi ceva neexistent.

Vom fi puși sub controlul străinătăței, atât pentru minorități, cât și pentru chestiunile economice și financiare. Ni se cere să plătim miliarde grele. E clar deci că situația este extrem de gravă și acel care ar semna un asemenea tratat va lua răspunderea unor lucruri care se vor cunoaște peste 20—30 ani și ar accepta condițiuni care împiedecă dezvoltarea noastră de Stat liber pe toate țărâmurile.

Politica de rezistență.

De sigur însă că și refuzul de a semna ridică greutăți destul de mari. În orice caz, sunt convins că actualele condițiuni nu se pot accepta. În primul rând trebuie să ni se spună în ce constă condițiunile economice pe cari le prevede tratatul. Nu cunoaștem de cât unele explicări; dar formulele lor nu. Nu știm până acum dacă la obligațiunile dureroase ce ni se cer, ni se dau și compensații, în ce măsură și față de cine.

Neștiind ce situație economică ni se crează nu putem îndruga politica noastră economică. Un stat modern nu poate trăi dacă nu-și îngrădește comerțul și industria, favorizându-și astfel dezvoltarea.

Ce face Ardealul?

Dacă iscălim sau nu tratatul? În Transilvania, noi toți, nu vedem că

INFORMAȚII.

actualele condițiuni s'ar mai putea schimba în bine. Aceasta este cel puțin impresia noastră.

De aceea, punctul nostru de vedere este că dacă țara întreagă se va solidariza și va spune Aliaților noștri cari ne sunt și prietini că ceea ce ni se impune nu este acceptabil, am convingerea că cuvântul nostru va putea fi ascultat. Națiunea întreagă într-o solidarizare deplină trebuie să arate că tratatul ce ni se cere să iscălim este inadmisibil. Această atitudine o va putea lua un guvern național, prezidat de un bărbat de Stat din Regat. Atunci vom putea spune că națiunea întreagă se opune hotărât condițiilor păcii.

Oricât ar fi lucrurile de înaintate, cred că protestul nostru va găsi un răspuns și se va vedea întru cât se vor putea schimba în realitate dorințele noastre drepte.

De sigur că ambele atitudini au desavantajele lor. Evident că o acceptare, este mai comodă.

Dar vom suporta consecințele ei câteva decenii și în politica de stat nu importanța momentului decide, ci perspectiva istorică. Cred prin urmare, că o solidarizare națională, cu misiunea de a arăta toate inconvenientele tratatului, este absolut necesară.

Un apel la unire.

Guvernul național trebuie desigur să trateze, dar lupta trebuie să se dea hotărât și atunci se va vedea toți sortii de isbândă. Tratatul actual ne creiază o Românie Mare, dar o Românie știrbită.

Cabinetul național trebuie să aibă lozincă să lupte pentru realizarea integrală a aspirațiilor românești, drepte și cinștite.

La întrebarea ce se va întâmpla dacă un guvern național nu se va putea constitui, d. Maniu a răspuns:

„Nu vă pot vorbi nimic acum, voi face-o cu plăcere peste câteva zile“.

Din Basarabia.

Chișinău 10. Membrii partidului țărănesc din Basarabia au ținut consfătuiri în vederea alegerilor, propunându-și candidații. S'au expediat entuziaste telegrame dlui Ciugureanu și Halipa.

— Comisia interimară a orașului Chișinău, a hotărât că taxele comunale care se percepeau, pentru felurite spectacole să fie vărsate la fondul Monumentului Unirii.

— *Comisia a hotărât să nu primească nici o cerere dacă nu e scrisă în limba română.*

— Consiliul sanitar al Basarabiei a fost alcătuit după cum urmează: general dr. Nicol președinte, dr. Varzar vicepreședinte, membrii: d. Siminel, col. F. Constantinescu.

— Din inițiativa fostului deputat dr. Pantea la sediul partidului țărănesc s'a înființat un comitet de ajutor pentru cei fără lucru precum și cursuri gratuite de limba română.

— Recolta în Basarabia e foarte bună și va da o roadă îmbelsugată. (B. P.)

Inscrierile în licee pe anul viitor.

Resortul cultelor publică următoarele: Se aduce la cunoștința publică că înscrierile pentru viitorul an școlar la liceele de băieți și fete preluat și susținute de statul român, vor avea loc între 1—15 August.

Părinții și îngrijitorii sunt invitați să se prezinte cu copiii la direcțiunea liceelor respective, luând cu sine toate actele necesare.

Cei cari ne cer ajutor.

Armata voluntară rusă a lui Denikin ceruse un ajutor efectiv României, care, din motive de oportunitate și prevedere politică, a fost refuzat.

Ucrainenii cari au reușit în zilele din urmă succese contra bolșevicilor în regiunea Vinița-Proskurof, au cerut din nou ajutor României în lupta lor de eliberare și independență națională. Până acum, însă, nici un răspuns categoric n'a fost dat.

Se va examina mai întâi situațiunea și se va vedea la ce se reduc cererile cari trebuiesc precizate.

— Foile maghiare locale anunță că d. Francisc Sárkány, fostul primar al orașului, s'a stabilit la Triest unde a înființat o întreprindere comercială.

După părerea noastră, plecarea grăbită a fostului primar al Aradului, s'ar mai putea însă interpreta și în alt mod, mai ales dacă se ține seamă de faptul, că d. Sárkány nu era tocmai străin de chestiunea celor 23 de vagoane cu cartofi stricați.

— Cursurile pentru „Surorile de ocrotire“ se vor deschide la 1 Septembrie, la Cluj.

Credem că ar fi nimerit să se dea toate deslușirile posibile persoanelor cari ar dori să urmeze cursurile acestei școale, pentru ca să nu rămâe nici o îndoială cu privire la formalitățile ce trebuie îndeplinite.

Ar fi de dori ca printre surorile de ocrotire, să se găsească cât mai multe românce. Vor fi preferate văduvele de război.

— *S'a contramandat ordinul ca trupele franceze să părăsească România.*

Era vorba ca trupele franceze să-și stabilească comandamentul general la Sofia. În urma celor întâmplate zilele trecute la Rahova, între francezi și bulgari, s'a renunțat la această schimbare.

— *Redactorul nostru d. Laurențiu Luca a avut durerea de a pierde pe tatăl său, dr. Laurian Luca.*

Dr. Laurian Luca protopopol Aradului, suferea de multă vreme de o boală grea, care l-a răpus eri la orele 1 d. am.

Transmitem condoleanțele noastre îndureratei familii și colegului nostru de redacție.

— D. D. Onciul, profesor universitar și cunoscutul istoric, a fost confirmat în postul de decan al facultății de litere și filosofie din București, pe termen de doi ani.

— *Săptămâna trecută d. Iulia Maniu a lucrat cu M. Sa Regele.*

— 150 de prizonieri de război bulgari au evadat dintr'un lagăr de concentrare de lângă Marsilia.

— Cu prilejul serbării naționale a Franței, d. Henri Cambon, însărcinatul de afaceri al Franței, a primit Luni 14 Iulie, la orele 11 dim., pe membrii coloniei franceze în saloanele fostei legațiuni franceze, str. Lascar Cărgi 13 la București.

În dimineața aceleiași zile, la ora 8, generalul Crazziani, șeful armatei de Dunăre, membrii misiunii franceze au făcut un pelerinaj la mormintele soldaților francezi înmormântați la cimitirul Bellu.

— Ziarul englez „Dail Mail“, publică următoarea listă de principalele personalități germane, figurând pe lista neagră, cari vor fi înaintați judecății: Prințul Ruprecht al Bavariei, Von Mackensen, generalul von Bülow, baronul von den Larcken, amiralul von Capelle, locotenentul Wilhelm Wernher, maiorul Max Valentiner și maiorul von Forstner, von Mantuffel, maiorul von Bulow, generalul Olsen von Casser, locotenentul Rudizer, Niemayer, general vor Tesnx, general von Ostrewisky, general Liman von Sanders.

— Toți ofițerii români prezenți în garnizoana Arad, cari nu fac parte din trupele ce-și au reședința în Arad, se vor prezenta în ziua de 17 Iulie 1919 la orele 9 dim.: ofițerii inferiori la Comenduirea Pieței, iar ofițerii superiori la Comandamentul Trupelor Române din Arad. Ofițerii vor avea cu ei ordinele de serviciu în baza cărora sunt în Arad.

— Maurițiu Șebesten proprietarul hotelului și restaurantului „Panonia“ din localitate, după lungi și grele suferințe, în al 59-lea an al etății a murit în 2 l. c.

— S'a inventat un nou aparat de telegrafie fără fir, fără antene.

— Sâmbăta trecută a avut loc la Londra banchetul grupului universitar anglo-francez sub președinția ambasadorului Franței. S'a toastat pentru cimentarea legăturilor dintre Franța și Anglia.

— Guvernul italian intenționează să vină cu o lege care va aboli toate legile din cursul războiului.

— La Berlin a avut loc săptămâna trecută un incident petrecut între soldații francezi și populația civilă. Doi soldați au fost răniți și transportați în localul ambasadei din Paris.

— Ziarele italiene publică articole lungi prin cari arată, că concesiunile industriale făcute Jugoslaviei, înseamnă aservirea acestei țări capitalului anglo-american, transformându-o într-o colonie.

— „Universul“ scrie că socialiștii bulgari au reușit să provoace greva generală la C. F. bulgare și alte întreprinderi.

Acelaș ziar anunță că dacă în cel mai scurt timp lucrătorii nu vor relua lucrul, întreaga Bulgaria va fi ocupată militarmente.

— Președintele delegației germane din Paris a cerut lui Clemenceau ca prizonierii de război germani, să fie repatriați fără întârziere.

— Adunarea națională din Tinca ținută în ziua de 6 Iulie 1919 a votat următoarea moțiune pe care a trimis-o dlui dr. Maniu:

1. Declaram unirea pe vecie a provinciilor Crișana cu statul român sub sceptrul dinastiei române. 2. Jurăm credință și supunere M. S. Regelui Ferdinand domnitorului tuturor românilor. 3. Aducem omagiile noastre glorioasei armatei române pentru mărețea opera și jertfa depusă pe altarul dezrobirii noastre de sub jugul de o mie de ani. 4. Aprobăm hotărârea Suveranului nostru și a sfetnicilor săi de a impune tuturor respectarea drepturilor istorice teritoriale și suverane ale statului și neamului românesc. 5. Protestăm contra oricărei încercări de schimbare arbitrară a hotarelor României Mari. 6. Pretindem respectarea tratatului din 4 August 1916 încheiat de către regatul român cu marile puteri aliante în consecință pretindem întreg Bănatul cu hotarele sale naturale, Dunărea, Tisa și Mureșul. 7. Protestăm contra atingerii sub orice pretext a suveranității române, contra oricărui amestec străin în chestiile interne ale statului român. 8. Cerem a ni-se permite să sprijinim și noi armata română prin faptă, luptând în rândurile ei pentru apărarea drepturilor firești ale României Mari. (B. P.)

— După cum am anunțat, Luni seara a avut loc la Crucea Albă petrecerea organizată de *Reuniunea fem. rom. din Arad* pentru sărbătorirea victoriei aliaților. Au luat parte general de Tournadre, col. Pirci, prefectul orașului și județului, ofițerii sârbi Brancovici și Mihailovici, cum și un mare număr de doamne și domnișoare române din societatea aradană.

La ora 1 s'a servit banchetul după care a început dansul. Serbarea a ținut până dimineața.

— Greva funcționarilor și muncitorilor dela căile ferate germane continuă. Pagubele cauzate până acum sunt de 800 milioane. Guvernul întreține între Weimar și Berlin postă aeriană.

— În Slovacia au fost ploii torențiale și grindină, cari au nimicit total recolta din patru județe. Toate râurile, au revărsat, ducând cu ele șine de căi ferate etc. astfel, că pe întreg teritoriul circulația trenurilor s'a oprit. Pagubele sunt de milioane.

— Sârbii se bucură că chestiunea despăgubirilor de război pe urma fostei monarhii, a luat o întorsătură favorabilă pentru ei. Așa scriu ziarele sârbești.

— Guvernatorul militar al Timișoarei a dat o ordonanță severă, pentru primirea banilor albi, ca mijloc de plată.

— *Abonații cari își schimbă domiciliul sunt rugați, ca deodată cu noua adresă să ni-o comunice și pe cea veche, căci în caz contrar expedierea suferă întârziere.*

— *Abonații din fosta Ungarie cari trimit scrisori la administrație sunt rugați ca pe lângă numirea românească a localității să ne comunice în paranteză — și pe cea ungară.*

Inițiatorii.

Lumea e îngrozită, ni se spune, de ja-
zi pe care-l tolerează și pe care atâtea din-
re victime, — mai puțin vrednice de compă-
nime prin urmare — îi și indiviază, cu vechi
sentiment de admirație, față de acela care, în
politică ori în afaceri, știe „să se învârtască”
și se dovedește „om deștept”. Și presa, cre-
dincioasă iconă a opiniei publice mai mult
decât curagioasă îndreptătoare a aceleiași
opinii, înseamnă zilnic „descoperirile”, care se
lanț de la un capăt al vechiului Regat la
celălalt, ba trec dincolo de hotarele desfiin-
țate și vădesc în anume dintre frații noștri
ște emuli în „deșteptăciune” ai celor de
acum. Și e o lectură așa de plăcută, de un pal-
pitant interes, putând înlocui romanul-foileton
care, de mult timp, lăncezește și a pierdut
din vechea și meritata lui popularitate. Mai
de urmă, cu „Pisica pe varză” seara, după ce
ziua ai mai „descoperit” o fraudă, poți să
mai trăiești puțin pe căldurile astea, aștep-
tând vremea când comunismul victorios, va
putea asigura chiar că nu e „deștept” o vile-
gatură la răcoare.

Distrându-ne așa, nu băgăm de samă
cu câtă plăcere se colecționează „descoperi-
rile” de aceia cu cari azi trăim în aceeași țară,
dar cari n-au și nu vor să aibă același suflet,
— ci dinpotrivă. Anume ziare, chiar de so-
cialism, scris în românește, le strâng laolaltă
ca lucrul cel mai prețios în momentul de față
și pretind astfel a înfățișa cetitorilor străini
icoana României Mari în ce privește elemen-
tul românesc.

Ceva mai domoi, domnilor!

Informatorul din Berlin al „Daciei” ni-a
dat dăunăzi aspectul marelui oraș în care se
resumă viața poporului german. Cea mai ne-
amuzantă: cea mai cinică etalare de corupție:
toată noaptea-i joacă dracii, pe bărbați și pe
femei; averi enorme se fac din toate: cetățile
vândute se prefac în „riviere” pentru prosti-
tuatele scumpe; nici nu este gând în aceste
„capetecupole” de oameni „geniali” decât să
siorcă vieții toată voluptatea pe care-o poate
da. Iar, alături, crapă de foame „proștii” cari
merită să rămâie flămânzi, iar, dacă se mișcă,
mitralierele trag într-înșii.

Și așa a fost în tot timpul războiului.
Sodoma nu și-a luat vacanță un singur mo-
ment. Ba așa a fost și înainte de războiu, cu
năvălirea celui mai trivial materialism, și, de
aceia, la întrabarea, în Iulie 1914, a cui-
va care nu-și găsisse încă drumul, am spus, ca
unul care-i cunoașteam: „Așa cum e azi Ger-
mania supt raportul moral, ea nu va putea
învinge, cum a învins odată Germania ceea-
laltă, care avea altă viață morală”.

Și cu aceste obiceiuri au fost și aici.
Prin părțile noastre până atunci, până la ve-
nirea speculanților neutralității și a jupuitorilor
războiului, „ilotismul” ca lucru rar. Marea în-
treprindere de escrochiere sfidătoare ei au i-
naugurat-o, și, cum „deșteptii” sânt aici des-
tuli, s'a făcut răpede școală. Și în doi ani se
poate învăța mult.

Doriți originea acestor turpitudini? No
căutați în fondul rasei, care e onest și sfios.
Căutați-o la ocupanții de ieri, prefăcuți în
criticii de azi.

Ei sânt inventatorii.”

N. Iorga, („Neamul Românesc”).

Presa franceză despre guvernul din Seghedin.

Ziarul francez „Petit Parisien” publică
un articol interesant, despre guvernul maghiar
din Seghedin, în legătură cu schimbările ce
s'au făcut după ultima lui criză. Ziarul fran-
cez are la adresa noului guvern cuvinte foarte
aspre. Supunând unei critici riguroase pe băr-
bații politicii maghiare din Seghedin, ziarul
constată, că ei nu sunt decât tot niște con-
servatori, *politicește niște oameni corupți*,
adăugând, că cu un astfel de guvern antanta
nu poate să stea de vorbă și nu-l poate re-
cunoaște. De altfel, spune ziarul, înșiși ungu-
rii sătui de astfel de politicieni, fiind doar
destul de recent adevărul, că dezastrul lor de
azi, a fost cauzat de politicieni, de calibrul
celor din Seghedin.

TELEGRAME.

Delimitarea granițelor între Austria și Ungaria.

Paris, 14. — Consiliul suprem interaliat
s'a întrunit săptămâna trecută și s'a ocupat
cu examinarea frontierelor dintre Austria și
Ungaria, precum și de situația Bulgariei. De-
legații bulgari vor sosi la 25 și vor trebui să
aibă depline puteri pentru a iscăli tratatul.

A doua zi consiliul s'a ocupat de fron-
tierele române și sârbe, după care s'a ocupat
cu traseul frontierei bulgare spre Serbia, Gre-
cia și Turcia. Nu s'a luat nici o hotărâre de-
finitivă.

Wilson desore pacea europeană.

Washington 13. Wilson, în discursul ce
l-a pronunțat în Senat a relevat condițiile
în care America a intrat în război și a spus
că rolul delegațiunii americane a fost dictat
de rolul pe care America l-a avut în război.

Rolul Americii a fost de a corespunde
dorișelor puse în ea de națiuni. A reamintit
apoi greutățile ce au fost la conferința pentru
a crea o nouă stare de lucruri din vechile
complicații internaționale, cu scopul de a in-
stala în mod definitiv regimul libertății și al
drepturilor în lume.

O declarație a socialiștilor cehi.

Praga 14. Ziarul socialiștilor cehi „Pravo
Lidu” anunță, că programul blocului sociali-
știlor majoritari este să trăiască în cea mai
bună prietenie cu statele învecinate, să asi-
gure cât mai temeinic ordinea internă și pa-
cea din afară, să consolideze situațiunea eco-
nomică, și mai cu osebire va lupta pentru
asanarea moravurilor în politica internă a
Slovaciei.

Chestiunea germanilor din Cehoslovacia
va fi studiată cu deosebită grijă. Reforma im-
pozitului va fi cât de curând adusă în discu-
ție. Socializarea industriei mari se va face în
limitele, cari nu primejdiesc producțiunea.
(Ag. Dacia).

Chestia monedei ceho-slovace.

Praga 14. — Ziarul „Narodni Listy”
desminte știrea adusă de unele ziare străine,
că din banii de hârtie ai noului stat, ar fi ars
trei vagoane. Deasemenea e inexact, că gu-
vernul ceho-slovac, ar fi comandat din Viena
bani de hârtie de una și două coroane. (Ag.
Dacia).

Schimbarea guvernului ceho-slovac.

Praga 14. Socialiștii naționaliști, cu oca-
ziunea retragerii din guvern a miniștrilor Kra-
marz, Razin și Stranzky, le-au votat mulțu-
mire pentru activitatea lor de până-acuma.
Fostii miniștri au declarat, că în interesul
statului în formațiune ar fi necesar un guvern
de coaliție, și vor continua să dea actualului
guvern tot concursul lor, până la înfăptuirea
adevăratului guvern de coaliție.

Consiliul de miniștri a adresat o scri-
soare de mulțumire ministrului de externe
Benes și ministrului Kramarz, pentru activi-
tatea rodnică dezvoltată în interesul țării la
conferința de pace din Paris.

Noul ministru prezident Tresar, a adresat
lui Kramarz, cel dintâiu care fusese chemat
să formeze ministerul ceho-slovac, o scri-
soare, mulțumindu-i pentru munca depusă și
cerându-i sprijinul pentru noul guvern. (Ag.
Dacia.)

Germania internează pe lucrătorii cehoslovaci.

Praga 14. Ziarul „Narodni Listy” anunță
că guvernul republicii germane a expulzat
60.000 de muncitori cehoslovaci, care lucrau
până acum în minele din Germania. Afară de
aceștia a internat în bărăci, în Silezia alți
18.000 de muncitori cehoslovaci. (Ag. Dacia).

Japonia tratează cu Colceag.

Paris 14. Japonia tratează cu generalul
Colceag pe chestiunea ajutorului financiar și
armat ce-l va da acestuia, pentru a continua
lupta contra bolșevicilor. (Ag. Dacia)

Sfârșitul comunismului maghiar.

Viena 15. Ziarul maghiar „Népszava”
care acum apare la Viena scrie, că nemul-
țumirea muncitorimii maghiare din Buda-
pesta față de regimul de teroare al lui Bela
Kun crește din zi în zi și se poate da ca
sigur, că zilele comuniștilor sunt numărâte.

Un sfat cumințe al lui Tittoni.

Roma 15. Azi înainte de amiază, d-nul
Tittoni a ținut în cameră un discurs, cu pri-
vire la incidentele grave din Fiume. D. Tit-
toni la sfârșit a făcut apel către italienii din
Fiume, rugându-i să-și păstreze calmul și să
nu previe cu forța hotărârile conferinței de
pace.

Chestiunile teritoriale ale României.

„Viitorul” organul oficios al guvernului scrie
despre granițele României:

Deciziuni s'au mai luat în consiliul su-
prem interaliat, dar deciziuni de-oamdată
iarăși numai „aproape definitive” asupra vii-
toarelor frontiere ale Bulgariei cu Serbia și
România. Nu se anunță, însă, cari sunt fron-
tierele acestea „aproape definitive”, în vederea
căror delegații bulgari au fost convocați la
Enghein lângă Paris. Față de frontierele
României cu Bulgaria punctul de vedere ro-
mânesc se cunoaște: el este același punct de
vedere care se păstrează față de totalitatea
integrității revendicărilor noastre.

Așa fiind, dacă hotărârile de la Paris în
chestiunea graniței noastre dobrogene din
spre Bulgaria, vor fi fost inspirate din același
spirit de nedreptate ca și în chestiunea Bu-
covinei, spre pildă, — ca să luăm un caz de
tot recent, — va fi se înțelege atitudinea fi-
rească de protestare și rezistență. Recunos-
cându-ne în Bucovina dreptul de stăpânire a-
supra regiunii Coșmarului dintre Nistru și
Pрут și știrbind din revendicările noastre în
regiunea vestică a Vișniței, Aliații au luat ho-
tărâri, pe care de sigur nu putem să le ac-
ceptăm, așa cum nu le acceptăm pe acelea
cari se referă la Banat și la întreaga frontieră
a Transilvaniei.

Trecerea școalelor la stat.

Invățătorul român din provinciile dezro-
bite, până acum a trebuit să vorbească cu
rezerve, ocolind anumite subiecte. Astăzi însă
se poate vorbi liber.

Știm, că razimul încheării și consoli-
dării noastre naționale a fost și este școala
primară. În această școală, trebuie să căutăm
și vom afla leagănul idealului pentru care a
luptat soldatul român cu atâta îndârjire.

Școala română persecutată cum era, în-
vățătorul cu salariu de răsul lumii, a stat ca o
santineală de veghe la mormântul idealului no-
stru așteptând învierea lui.

Școala noastră română unită astăzi în-
tr'un singur izvor de cultură al României-
Mari, înțelege să se manifesteze liber și uni-
tar în toate acțiunile ei și nu voeste a fi
aservită vreunei clase sau instituții. Să nu se
divizeze școala română în confesională și de
stat! Confesiunile nu se mai pot împovăra
cu noi jertfe materiale, fără primejdie. Școala
română de orice grad și categorie să fie luată
pe seama statului, căci numai atunci școala
primară română va fi un triumf al României-
Mari și o temelie neclintită a viitorului.

Pentru triumful culturii naționale și uni-
tății culturale e o necesitate absolută ca toate
școalele de toate categoriile să fie luate pe
seama statului.

Cât privește chestiunea materială, incon-
testabil că învățătorii au fost foarte prost plă-
țiți în trecut și salariile li se achitau cu o
foarte mare neregularitate, aruncându-li-se ba-
nul, ca fiind dat de pomană.

În adunarea pe care o vom ține la 19
Iulie a. c. vom discuta pe larg toate aceste
chestiuni care interesează nu numai corpul
învățătoresc ci și pe toți cei care se ocupă
de școală.

Traian Givulescu, inv. conf.

Redactor responsabil: Dr. Sever Miclea.

Editor responsabil: Aurel Russu.

Dela Resortul cultelor.

Dispoziții privitoare la Comisiunea Universitară

1. În scopul reorganizării universității din Cluj se înființează cu ziua de 1 Iulie 1919 pe lângă Consiliul Dirigent Român din Transilvania, Bănat și părțile ungurene o comisie universitară care va funcționa până în momentul când va putea fi înlocuită prin Senatul Universității din Cluj, respective consiliile facultăților acestora.

2. Comisiunea universitară constă din 20 membri și anume: Din 12 membri dela universitățile românești existente (câte 3 de fiecare facultate) numiți de Consiliul Dirigent, și din primii 8 profesori universitari ardeleni recomandați de cei 12 dintre concurenții la catedrele dela Cluj și numiți de Consiliul Dirigent.

3. Comisiunea universitară se împarte în patru secțiuni pentru cele patru facultăți (litere, științe, drept și medicină). Ea este prezidată de comisarul general al Consiliului Dirigent, care e în același timp și președintele secțiilor.

4. Ședințele comisiunii se vor ține după trebuința în București, Sibiu, Cluj sau alte localități. Ele vor fi convocate de comisarul general. Membrii vor beneficia de o diurnă și pentru zilele petrecute pe drum.

5. Cel mai bătrân dintre membrii prezenți este substitutul președintelui, cel mai tânăr secretarul ședințelor.

6. Hotărârile se iau cu majoritatea voturilor membrilor prezenți și sunt valabile numai dacă la ședință sunt mai mult decât jumătate din membri. Votarea se face în mod secret. Președintele nu votează, dar votul lui derimă în caz de paritate.

7. Sfera de activitate a comisiunii este:

a) Să propună catedrele necesare pentru singuraticile facultăți.

b) Să cerceteze cererile, documentele și lucrările întrate la concursul pentru catedrele vacante și să recomande pe candidați, fie dintre cei care au candidat, fie dintre profesorii români sau străini cari ar fi aplicați să primească vre-o catedră la universitatea din Cluj.

În cazuri date comisiunea poate cere cu privire la opera științifică a candidaților și avizul sau rapoarte în scris dela profesorii de specialitate în afară de membri.

8. Comisiunea universitară va recomanda Consiliului Dirigent persoanele cunoscute ei, pentru:

a) Postul de profesori titulari (ordinari)

b) Postul de profesori agregati (extraordinari)

c) Postul de profesori stagieri, și

d) Postul de profesori docenți.

Profesorii stagieri sunt angajați pe termen de trei ani, în care timp ei trebuie să se supună unui examen de habilitate. Față de ei Consiliul Dirigent nu este legat prin nici un angajament decât pe timpul acestor trei ani.

Docenți privați pot fi numai cei care au trecut examenul de habilitate.

9. Comisiunea universitară lucrează în ședință plenară și în ședință ale secțiilor. Rapoartele secțiilor cu privire la listele catedrelor și la candidați, se votează în ședințele plene, fără discuție. Dacă propunerile secțiilor nu întrunesc majoritatea voturilor în comisiune, se pun din nou la votare, dacă nici după a doua votare nu se poate obține majoritatea se trimit înapoi la secție care e datoare să vie cu un raport nou.

10. Propunerile comisiunii universitare se transpun Consiliului Dirigent, care va numi profesori dintre candidați pe cari comisiunea prin rapoarte întemeiate îi recomandă ca vrednici, sau va cere comisiunii propuneri nouă. În cazuri justificate, Consiliul Dirigent își rezervă dreptul de a proceda și în afară de cadrele acestor propuneri ale comisiunii. Re 195

Român. caută casă bine mobilată, în centru. Eventual, penziune. Oferte la redacția ziarului sub „ROMÂN”.

Direcțiunea Centrală C. F. R. Sibiu.

Nr. 3467 -919

Cu data de 15 Iulie a. c. trenul de persoane Nr. 5803 a. care pleacă din Sibiu la ora 4.00 p. m. către Vințul de jos va circula până la Alba-Iulia și anume sosește seara la 7.50 la Vințul de jos de unde va comunica la orele 8.12 sosind la Alba-Iulia la orele 8.35 seara.

În direcția contrară va pleca din Alba-Iulia la orele 4.09 dim. un tren de persoane care va sosi la Vințul de jos la orele 4.34 dim. continuându-și drumul sub Nr. 5302/a. ca și până acuma la orele 4.40 dim. sosind la Sibiu la orele 8.10 dim.

Di 196 Direcțiunea Centrală C. F. R.

Primpretorul plasei Mariaradna, județul Arad.

Nr. 687—1919 transgr.

CITAȚIE.

Coloman Iuraj, Emil Fröhlich, Gyuro Huszak și Milenco Velislavlevici, a căror domiciliu e necunoscut, se citează, ca inculpați pentru contravenția ordonanței Nr. 2164 c a C. N. D. Resortul Agricultură și Comerțiu, la pretura din Mariaradna pe ziua de 31 Iulie 1919 la ora 9 a. m.

Mariaradna, la 5 Iulie 1919.

Dr. Eugen Beleş m. p.
primpretor.

Be 194 -3

REVISTA COPILOR ȘI A TINERIMEI

apare de la 1913 regulat în BUCUREȘTI Strada Enăchiță Văcărescu 8 bis

sub direcția D-lui C. G. Costa-Foru, președintele Asociațiunii Generale a Presei Române — și conducerea D-rei Maria Costa-Foru, fiica sa.

Majestatea Sa Regina Maria a binevoit a încredința acestei Reviste publicarea unei opere de Circa 800 pagini, „POVESTEA UNEI FETIȚE CARE VROIA SĂ ȘTIE TOATE”, scrisă pentru fiica Sa, Domnița Ileana.

Această scriere apare în supliment ilustrat alăturat pe lângă Revistă și merită a fi citită nu numai de cei mici, dar și de cititorii în vârstă.

Costul abonamentului anual e de Lei 25 Un număr —75 bani,

Cereți un număr de probă printr-o cartă poștală și vi-se va trimite, însă din numerile cele vechi.

Abonamentele se pot face prin Banca „Albina” și sucursalele sale. Re 186

La direcția Centrală a Căilor Ferate Române (Economat) în

SIBIU, strada Schewiss numărul 39

ai-lă aplicare momentană

O DACTILOGRAFĂ

perfecționată în româna, germană și maghiara. Se preferă care știe stenografia. Ma 191-3

Aviz farmaciștilor din provincă.

Am onoare a aduce la cunoștința colegilor din provincă că am deschis în ARAD provizor la locuința mea din str. Széchenyi 11

O prăvălie en gros cu articlii de medicină (drogerie)

și mi-a succes să mă aprobez din străinătate cu medicamentele cele mai de lipsă.

Scopul meu e. ca să provăd în special colegii din provincă cu medicamente, unelte auxiliare și specialități pe lângă prețuri avantajoase.

Rog onorații domni farmaciști, ca comenzile să mi-le predeie deocamdată numai personal sau printr-un concret.

Ke 201

Cu stimă:
Iosef Kepeș.

C. F. R.

SZAJOL-ARAD-TEIUȘ

— Tren de persoane. —

Szajol: pleacă la ora 1.42 noaptea.

Bichișciaba: sosește la ora 4.31 noaptea.

pleacă „ 5.13

Ar. d.: sosește la ora 6.58 dimineța.

pleacă „ 7.47 „ și 5.31 după

masă.

Simeria (Piski): sosește la ora 1.12 după masă

11.10 noaptea.

pleacă la ora 1.32 după masă

11.30 noaptea.

Teiuș: sosește la ora 4.07 după masă, 2

noaptea.

TEIUȘ-ARAD-SZAJOL

— Tren de persoane. —

Teiuș: pleacă la ora 11.35 înainte de masă, 7.00 seara.

Simeria (Piski): sosește la ora 2.03 după masă

și 9.28 noaptea.

pleacă la ora 2.23 după masă

și 9.48 noaptea.

Arad: sosește la ora 7.58 seara și 7.20 dim.

pleacă la ora 8.43 seara.

Bichișciaba: sosește la ora 10.19 noaptea.

pleacă la ora 10.49

Szajol: sosește la ora 1.41 noaptea.

ARAD-TEIUȘ.

— Tren express. —

Arad: pleacă la ora 1.46 noaptea.

Teiuș: sosește la ora 6.52 dimineța.

Brașov: sosește la ora 1.04 după masă.

TEIUȘ-ARAD.

— Tren express. —

Brașov: pleacă la ora 5.43 după masă.

Teiuș: pleacă la ora 10.26 noaptea.

Arad: sosește la ora 6.00 dimineța.

NOTA: Pe trenurile express e valabil numai bilet de clasa I.

ARAD-TIMIȘOARA.

Arad: pleacă la ora 7.15 dimineța.

Timișoara: sosește la ora 8.45 înainte de masă

TIMIȘOARA-ARAD.

Timișoara: pleacă la ora 10.28 noaptea.

Arad: sosește la ora 12.00 noaptea.

Bichișciaba-Oradea-mare.

Bichișciaba: pleacă la ora 6.13 dimineța.

Oradea-mare: sosește la ora 9.21 înainte de masă.

Oradea-mare-Bichișciaba.

Oradea-mare: pleacă la ora 7.00 seara.

Bichișciaba: sosește la ora 10.08 noaptea.

A. Cs. E. V.

Brad: pleacă la ora 5.40 dim. (personal)

sosește „ 7.38 seara

Seghedin: pleacă la ora 6.40 dim. (personal)

sosește „ 7.51 seara

Chitighaz peste Mezőhegyes: pleacă la ora 4.13

seara (motor)

sosește la ora

8.50 dim. (motor)

Chitighaz peste Sântana: pleacă la ora 5.30

seara (motor)

sosește la ora 8.25

dim. (motor)

TRAMVAIUL ELECTRIC.

Ghioroc, Radna, Pâncota: pleacă la ora 5.00

dim., 10.30 a. m., 2.30 d. a. și 6.00 seara.

Pâncota, Radna, Ghioroc: sosește la ora 7.04

dim., 12.34 d. a., 4.34 d. a. și 8.04 seara.